13de. JAARGANG CURAÇAO DEN 9n MEI 1896 № 645

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl.0.50 voor elken regel meer fl.0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD

PLEIN VAN PIETERMAAI, № 129.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire Aruba fl 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,20.
Un anuncio di 1 té 7 regel fl. 0,50, cada regel mas fl.0,07½.

De tot in 1818 op Curaçao bestaan hebbende belastingen.

Vervolg.

Vóór het jaar 1739 bestond er eveneens een ACCIJNSRECHT op dranken, daar bij het plakkaat van 15 Januari van dat jaar dat recht "considerabel verminderdt" werd, om den sluikhandel tegen te gaan. (Prot. 1745). Het beoogde doel werd echter door die vermindering blijkbaar niet verkregen, daar Gouverneur en Raden het in 1745 om dezelfde reden noodig achtten den accijns nogmaals te verminderen en een nieuw tarief vaststelden, dat in werking bleef tot den 20sten September 1752, toen het nogmaals verlaagd werd, eveneens weer om den smokkelhandel tegen te gaan (Plak. 1752). De goede bedoelingen van Gouverneur en Raden werden echter niet zeer op prijs gesteld door de drankverkoopers, daar er den 23sten October 1763 al wederom tot verlaging van het accijnsrecht werd overgegaan. (Plak. 1782). Hoe laag het toen ook moet geweest zijn, ging echter de sluikhandel zijn gewonen weg. Gouverneur en Raden, inziende "dat alle hunne goede intenties en billijke verwachtingen" geenszins het gewenscht resultaat opleverden, besloten eindelijk het oude tarief van 1739 weer in te voeren en aan te vullen en stelden bij plakkaat van 10 October 1782 vast, dat de te betalen accijns voortaan zou zijn: (Plak. 1782).

voor een pijp madeira of wijn	Ps.	6
„ „ okshoofd Franschen wijn	„	4
„ „ „ of pijp bier	„	0.12
„ „ anker of kelder sterken drank	„	0.6
„ „ gallon kiltum (1)	„	0.1
„ „ vat of okshoofd Engelsche kiltum	„	8
„ „ kist wijn van 240 fleschen	„	4
„ „ dubbel anker sterken drank	„	1.4
„ „ potjes ditto	„	0.6
„ 2 kannetjes jenever	„	0.6
„ een mand van 12 fleschen anys of likeur		0.2
„ „ kist „ 10 à 12 „ „ „	„	0.1

Dit accijnsrecht moest zoowel bij den invoer als bij den uitvoer betaald worden; [R & S 1739] eerst in 1818 werd bepaald, dat accijns voortaan alleen zou betaald worden voor in consumptie gebrachte dranken en werd er een entrepot aangewezen tot opslag van voor uitvoer bestemde dranken. [Publ. 1818]. Vóór dien tijd waren schippers wel gerechtigd een eigen entrepot aan boord hunner schepen te houden, doch zoodra de dranken gelost werden, moest het accijnsrecht betaald worden. (R. & S. 1741).

Een eigenaardige bepaling omtrent dit accijnsrecht, die eerst in 1797 verviel, (N. 1798) was, dat het door herbergiers en andere drankverkoopers ten volle betaald werd, terwijl men voor dranken, bestemd voor particulier gebruik, slechts de helft betaalde. Het is tevens opmerkenswaardig dat, gerekend naar de percentage alcohol, veel meer accijns betaald werd voor wijnen, dan voor jenever of rum en minder voor wijnen dan voor bier. Eerst in 1797 werd deze verhouding eenigszins anders en werd er b. v. betaald: (N. 1797).

voor jenever,	per	kelder	Ps.	2.4
„ wijn,	„	okshoofd	„	15.
„ bier,	„	vat	„	20.
„ brandewijn	„	pijp	„	15.

(1) Rum.

Onder het bestuur der Engelschen werd het accijnsrecht in 1809 aanmerkelijk verhoogd, o. a. van 15 cent tot 60 cent per gallon rum. (Publ. 1809). In 1817 werd de accijns op rum wederom gebracht op f 0.15 per gallon, doch op andere dranken werd hij aanmerkelijk hooger gesteld, o. a. (Publ. 1817 & 1818.)

jenever	per pijp	Ps.	11
brandewijn	„ „	„	30
madeira	„ „	„	30
ale en porter	„ „	„	9
bier	„ „	„	4.
cyder	„ „	„	9

Behalve de genoemde in- en uitvoer- en accijnsrechten en de belasting van 1% voor de kaapvaartkas, moest van in- en uitgevoerde goederen nog betaald worden WAAGGELD en BESTELLERSLOON.

De kapiteins van alle hier aankomende vaartuigen moesten hunne manifesten bekrachtigen onder aanbod van eede. Zij hadden het recht deze manifesten aan te vullen tot de geheele lading gelost was, doch indien daarna geloste goederen gevonden werden, die niet op het manifest voorkwamen, kon de geheele lading verbeurd verklaard worden [R & S 1741]. Ten einde de schepen te controleeren, was er bepaald, dat alle vaartuigen moesten lossen vóór het fort Amsterdam. Slechts bij uitzondering werd hun toegestaan tot vóór de pakhuizen aan de kade of aan de werven te verhalen, doch in 1794 werd er bepaald, dat dit voortaan niet meer geschieden zou. (Rekw. 1794). Van het fort Amsterdam werden de geloste goederen door de „assistenten der Co" [die daarvoor ook nog een gering recht genoten] in de Waag in de Breestraat gebracht, alwaar de waren gewogen en gemeten werden „alsoo wel op een prickel als ter waage gerechtelyck," (Prot. 1745.) (Rekw. 1797) ter richtige voldoening der „Compagnie's geregtigdheeden." Voor dit onderzoek moest waaggeld betaald worden, dat één percent bedroeg (berekend naar het tarief van invoerrechten) voor alle goederen, met uitzondering van meel, enkele dranken en tabak, waarvoor een minder recht gerekend werd. (N. 1797.) Van de waag werden de goederen naar de pakhuizen der belanghebbenden getransporteerd door zoogenaamde bestellers, die daarvoor betaald moesten worden. (1) Vreemde schepen echter konden de door hen aangebrachte droge goederen door hun eigen équipages laten bezorgen, onder toezicht van een „visitateur," doch natte waren moesten steeds door de handen der bestellers gaan.

Ook de uit te voeren goederen moesten op de waag gebracht worden ter meting en weging, waarvoor volgens een tarief berekend werd; van waren, daar niet op voorkomende, werd insgelijks één percent berekend. In 1818 hield het waaggeld voor ingevoerde goederen feitelijk op, daar toen bepaald werd, dat het van het te betalen invoerrecht afgetrokken zou worden. (Publ. 1818.)

De SCHEEPSRECHTEN bepaalden zich in de 18de eeuw tot HAVENRECHTEN en PASSAGIERSGELDEN. Op welke wijze het havenrecht toen geheven werd, heb ik in de archieven niet vermeld gevonden, doch waarschijnlijk was het hooger dan thans, daar het van 1782 tot 1797—jaren, waarin de handel van het eiland meestentijds zeer gedrukt was, wegens de verwikkelingen der Republiek met Engeland en Frankrijk en ook wegens den Amerikaanschen vrijheidsoorlog — gemiddeld Fl. 4400 a 4800 's jaars opbracht, (2) waarvan de helft den havenmeester toekwam, welk ambt meestal vervuld werd door den commandant der zeemacht in de Curaçaosche wateren. [Rekw. 1797].

Passagiersgelden, à 15 cent per hoofd, werden door de kapiteins voor alle met hun schepen vertrekkende of komende passagiers gestort in eene kas, waaruit de begrafeniskosten van onvermogende zeelieden betaald werden. [N. 1793].

In 1809 werd het havenrecht van schepen geheven bij elke aankomst in de haven. Vaartuigen beneden de tien ton betaalden Ps. 1: barken en schoeners Ps. 2; vierkant getuigde Britsche schepen Ps. 40 en andere Ps. 50 (Publ. 1809). Negen jaar later werd dit recht aanmerkelijk verlaagd en gesteld op Ps. 1 voor schepen, varende onder Nederlandsche vlag en op Ps. 3 voor alle andere schepen; in Nederland te huis behoorende vaartuigen waren echter vrij, alsmede schepen, uitsluitend varende tusschen Curaçao, Bonaire en Aruba. [Publ. 1818.]

LOODSGELDEN werden in 1809 ingevoerd en berekend naar de kiellengte der vaartuigen. Barken en schoeners betaalden per voet f 0.30 tot f 0,80, naar gelang hunner grootte; Britsche vierkant getuigde schepen Ps. 1 en andere Ps. 1.4 per voet. Deze loodsgelden werden betaald door elk schip, dat de haven bezocht, daar geen vaartuig binnen mocht loopen, zonder door den loods en den quarantaine-geneesheer [health-officer] verkend te zijn, voor welke verkenning aan dezen laatste een recht voldaan moest worden van Ps. 1.4 voor barken en schoeners boven de tien ton; Ps. 3 voor Britsche vierkant getuigde schepen en Ps. 4 voor alle andere. [Pub en N. 1809]. Onder het bestuur van gouverneur Kikkert werden deze twee laatste scheepsrechten afgeschaft, doch een tonnengeld in hun plaats gesteld van Ps. 0.4 per ton voor alle schepen boven de 50 ton. (Publ. 1818.)

Wordt vervolgd.

J. H. J. HAMELBERG,
Archivaris.

(1) De bestellers genoten o. a.: voor een pak. kist of vat, 4 st.; voor een kabeltouw, 24 st.: voor een pijp of okshoofd 12 st.; voor een pijp madeira, 24 st. Pakhuizen aan de klip "De Wilde" of aan het Schottegat gelegen, betaalden het dubbele bestelloon. [Plak. 1790]. Deze bestellersbetrekking schijnt een winstgevend baantje geweest te zijn, daar daartoe in 1794 door de bewindhebberen der Compagnie benoemd werd S. A. H. F. baron (later graaf) van Grensveldt. Het werk werd natuurlijk door slaven verricht. (N. 1794))

(2) In 1796 verzochten eenige kooplieden een loods aan te stellen, hetgeen geweigerd werd, „daar een loods hier niet noodig was." (Rek. 1796)

DE KERK
EN HET MODERNE RATIONALISME.

II

Welk is het *karakter*, welk is het *doel* van den strijd, waarin de H. Kerk, ondanks haar zelve, gewikkeld is? Het karakter daarvan voor haar is zichtbaar *defensief*; het doel beslist *sociaal*.

Minder dan ooit neemt de H. Kerk in onzen tijd het initiatief tot godsdienstige twisten, maar van alle kanten wordt zij met helsche woede aangevallen; overal en altijd is zij in een toestand van wettige zelfverdediging. De godsdiensttwisten worden niet opgewekt *door* de H. Kerk maar *tegen* haar, en dat niet alleen door de mannen der revolutie [dit is te begrijpen], maar ook door hen, die mannen der orde moesten zijn, door de regeerders. Geen van beiden willen zij begrijpen, dat de inwerking des H. Kerk heden ten dage meer dan ooit noodzakelijk is, van den eenen kant om de *overheid* te steunen tegen de aanvallen der demagogie, en van den anderen kant om de ware *vrijheid* tegen het despotisme van het gezag te verdedigen. Zijn de revolutie-mannen hierbij in hun rol,— dat de regeerders met hen meegaan, is niet te verklaren.

Nooit vorderde de sociale toestand meer de eenheid en den vrede tusschen de wereldlijke macht en Rome nooit werd de publieke macht met meer en grooter gevaren bedreigd. Reeds lang geleden zag de Paus die gevaren, en hij richtte tot de regeeringen deze woorden: „Op het oogenblik dat de geesten verhit zijn door een vrijheid zonder breidel, nu zij met den noodlottigsten overmoed het juk zelf der meest wettige overheden van zich afwerpen, eischt het algemeen belang, dat de twee machten hunne krachten vereenigen om de rampen te voorkomen, die niet alleen de Kerk maar ook de burgerlijke maatschappij bedreigen." En hoe hebben over het algemeen de regeeringen op die woorden geantwoord? De meesten, met het Katholieke Frankrijk, de oudste dochter der Kerk, aan het hoofd, willen zich van haar afscheiden.

Op geen enkel tijdstip was voor ieder land de noodzakelijkheid duidelijker om de sociale weerkracht saam te trekken in de eenheid van inzichten en pogingen der twee machten. En wat zien wij? Staande voor de anarchistische hartstochten, die de maatschappij in beroering brengen, schijnen de politieke invloeden er alleen op uit te zijn om systematisch en met voorbedachten rade den eenig duurzamen invloed, dien van den godsdienst, tegen te werken en te vernietigen; en toch zij weten maar al te goed, want dikwijls hebben zij het zelve getuigd, dat de godsdienst alleen in staat is om die hartstochten te onderdrukken en te breidelen. De moderne Staat is zoover gekomen, dat hij den strijd op leven en dood tegen de H. Kerk eene zaak van *algemeen belang* noemt; daardoor is de Kerk van zelf gedwongen om ondanks zich zelve en om zich te verdedigen den invloed van den Staat te bestrijden. Ongelukkige toestand! Juist nu de geest van opstand zijn toppunt heeft bereikt, schijnen de twee natuurlijke verdedigers der maatschappij veroordeeld te zijn elkander af te breken, tot groote blijdschap van hunne onverzoenlijke vijanden, want, zegt Guizot: „De zaak der burgerlijke macht en van den Christelijken godsdienst is duidelijk één en dezelfde;

de goddelijke en de menschelijke orde, de Kerk en de Staat, hebben de zelfde gevaren en dezelfde vijanden."

Waarlijk het is treurig om te zien, hoe men, onrechtvaardig en ondankbaar, systematisch den geest der H. Kerk miskent, haar ingrijpen in de maatschappij lastert. Wel verre van hare weldaden te erkennen, beschuldigt men haar de oorzaak te zijn van alle moeielijkheden, de bron van alle rampen.

Men stelt de H. Kerk voor als de geboren vijandin van den Staat, en evenwel zij is altijd het levensbeginsel van alle gezag en staat als het symbool van vereeniging tusschen orde en vrijheid.

Men geeft voor, in de Kerk slechts wat men noemt de politieke overheersching der priesters te bestrijden, maar in den grond bestrijdt men den socialen invloed van den godsdienst, want men vreest het levende en handelende Christendom, dat de zielen bestuurt door zijn dogma's en zijne moraal.

Men beschuldigt de H. Kerk van onverdraagzaamheid, maar de waarheid is, dat zij zich voortdurend moet verdedigen tegen de onverdraagzaamheid van het politieke rationalisme. Men verkondigt van de daken, dat de H. Kerk onbestaanbaar is met de vrijheid van geweten, en juist zij verdedigt voor geheel de wereld de ware vrijheid van de gewetens, dat wil zeggen hun onafhankelijkheid van alle politieke macht, tegen de tyrannie van sekten en partijen.

Men verwijt de H. Kerk, dat zij den geest der moderne maatschappij niet begrijpt en hare instellingen niet goedkeurt; en wie zijn de hechtste steun door instellingen ook van den modernen Staat? Zijn zij het niet, die de H. Kerk als hunne moeder eeren en vereeren?

Men heeft de H. Kerk van zich afgestooten als eene oude voogdes, welke de geëmancipeerde volken niet meer behoeven, en toch dwingt zij zich aan de ware staatslieden op als de eenige en levende overlevering van beschaving ook op stoffelijk gebied.

Men heeft de H. Kerk schandelijk verjaagd als onwaardig om eenig deel te nemen aan het bestuur der moderne maatschappij, en toch door de aanvallen, welke alle revolutiemannen uitsluitend tegen haar richten, wordt zij als van zelf aangewezen als de laatste verdedigingswal der maatschappelijke orde. Proudhon zelf erkent, dat de sociale revolutie dan alleen in de wereld zal zegevieren, als de Roomsche Kerk zal vernietigd zijn.

Men voert tegen de H. Kerk een strijd op leven en dood in het zoogenaamd belang der vrijheid, welke men denkt te dienen door den zedelijken invloed van den godsdienst te bestrijden. Welke dwaling en welke begoocheling in dien oproerkreet: noch God noch meester! En toch het rationalisme leidt tot dien kreet, want ongodsdienstigheid voert tot anarchie.

Onder den drang der bovengenoemde vooroordeelen is de geschiedenis der H. Kerk sedert ruim eene eeuw niets anders dan een lange opsomming van martelingen. Miskend, vernederd, beroofd van hare wereldlijke macht, is de H. Kerk overgeleverd aan de willekeur der regeeringen, die of zich ergeren aan hare rechten of naijverig zijn op haren invloed.

Reeds onderging zij:

het systeem van de vrije Kerk in den vrijen Staat: systeem van Cavour.

het systeem van neutraliteit van den Staat ten opzichte van allen godsdienst; een huichelachtigen vorm van godsdiensttigheid van den Staat ten nadeele der groote massa geloovigen, maar ten voordeele van eenigen, die geen godsdienst hoegenaamd belijden.

Ten laatste is zij bedreigd met het systeem van scheiding van Kerk en Staat: laatste stadium, waartoe het atheïsme hoopt te komen, denkende daardoor in de instellingen en in de wetten en, als gevolg daarvan, in het huisgezin en in de maatschappij, ieder spoor van godsdienst, iedere tusschenkomst van God te doen verdwijnen.

De H. Kerk is aangevallen in hare dogma's, in hare moraal, in hare tucht, in hare liturgie, in de samenstelling van hare hierarchie, in het bestaan harer religieuse orden, in de plechtigheden van haren eeredienst, in de toediening harer Sacramenten, in het aanwerven van hare dienaren, in het onderwijs harer seminariën: zij is bemoeielijkt in hare heilzame werking ten opzichte van het onderwijs en de liefdadigheid, die twee groote factoren van onzen tijd.

Tegenwoordig schijnt het plan van aanval veranderd. De H. Kerk is niet meer „l'infâme", welke Voltaire wilde verpletteren: in plaats van den godsdienst in beginsel te vernietigen, valt men de bedienaars van den godsdienst aan; men tracht hun karakter in minachting te brengen, om hunnen invloed te verkleinen.

Zoo is men langs de steile helling het sociale atheisme, dat door het rationalisme is te voorschijn geroepen, gekomen tot wat men noemt de sociale revolutie der 19de eeuw.

NIEUWSBERICHTEN

CURACAO.

DE GOUVERNEUR.

Gelet op art. 77 van het Regeeringsreglement dezer kolonie, waarbij bepaald is, dat de vergadering van den Kolonialen Raad jaarlijks op den tweeden Dinsdag van de maand Mei te Willemstad op het eiland Curaçao door of namens den Gouverneur wordt geopend;

Heeft goedgevonden:

1°. Op Dinsdag, den 12n. Mei e. k., worden met zonsopgang van alle in de haven liggende schepen, van de forten en van de Gouvernementsgebouwen, waar dat bij festiviteiten gebruikelijk is, de vlaggen geheschen. Zij worden niet vóór zonsondergang gestreken.

2°. Des morgens ten 8½ ure begeven de leden van den Kolonialen Raad zich naar het Raadhuis en vereenigen zich aldaar onder voorzitting van den Onder-Voorzitter.

3°. Ten 9 ure verlaat de Gouverneur, de vergadering zullende openen, vergezeld van zijne adjudanten, de tijdelijke Gouverneurswoning.

4°. De Gouverneur, gekomen zijnde aan het Raadhuis, wordt ontvangen door eene uit de Leden door den Onder-Voorzitter te benoemen Commissie, die hem naar de Raadzaal geleidt.

5°. De Gouverneur opent de vergadering.

6°. Dadelijk na de opening verlaat de Gouverneur de vergadering en wordt tot aan de deur van het Raadhuis begeleid door de sub 4 bedoelde Commissie.

7°. Vóór het Raadhuis wordt eene eerewacht van de Schutterij en van het Garnizoen geplaatst.

8°. Een saluut van elf schoten uit het geschut van het Waterfort kondigt aan, zoowel het oogenblik dat de Gouverneur de tijdelijke Gouverneurswoning, als dat waarop hij het Raadhuis verlaat.

Volgens bericht van Z. E. den heer Minister van Koloniën is, na verkregen Koninklijke machtiging, de heer Morris E. Curiel erkend en toegelaten als Vice-Consul van Spanje op dit eiland.

Bij Gouvernements-beschikking dd. 2 dezer maand No. 251 is de persoon van Mario Gaspar tot brievenbesteller aangesteld.

—Het gedeelte van het Koloniaal Verslag van 1895 betreffende Curaçao met de bijlagen heeft het licht gezien. Uit de statistiek van de bevolking, de geboorten, de sterfgevallen en de huwelijken blijkt, dat de bevolking bij het einde van 1894 bedroeg 47.643 tegen 46.987 in 1893 en 45.592 in 1889. Geboren werden 1620 tegen 1938 in 1893 en 1409 in 1889. Het aantal sterfgevallen bedroeg 794, tegen 845 in 1893 en 1048 in 1889. Het aantal huwelijken was 223 tegen tegen 226 in 1893 en 222 in 1889.

—Bij Kon. besluit van 9 April is aan den heer J. M. Chumaceiro, op Curaçao, vergunning verleend tot het aannemen van het ordeteeken 4e kl. van het Borstbeeld van den Bevrijder, hem door den President der Vereenigde Staten van Venezuela geschonken.

Bij Kon. besluit van 9 April is aan den heer David M. Chumaceiro, op Curaçao, vergunning verleend tot het aannemen van het ordeteeken der 4e klasse van het Borstbeeld van den Bevrijder, hem door den President der Vereenigde Staten van Venezuela geschonken.

Scheppen de Spaanschgezinde berichtgevers er behagen in Maceo op Cuba voor te stellen als gesneuveld, zwaar gewond of vluchtende, die welke den opstandelingen ter wille zijn getuigen niet alleen, dat het krijgshoofd springlevend en gezond is, maar steken hem den hoed vol lauweren.

Een blad van St. Domingo deelt mede, dat Pinar del Rio en Villa Clara in de macht der opstandelingen zijn gevallen en dat de Spanjaarden bij die gelegenheden duchtig klop hebben gehad.

Wie weet of 't waar is?

Een ander bericht, van de *Pall Mall Gazette*, meldt, dat de Nuntius te Madrid den last zou hebben ontvangen aan de Spaansche Regeering de bemiddeling van den H. Vader in den noodlottigen Cubaanschen krijg aan te bieden en, ingeval Spanje ten deze weigerachtig zou zijn, te bewerken, dat het de bemiddeling van.... de Ver. Staten aannam.

NEDERLAND.

Atjeh.— Bij het departement van Koloniën is onder dagteekening van 8 April het volgende telegram ontvangen van den Gouverneur-Generaal:

Generaal Vetter en 9e bataillon gisteren aangekomen Gouverneur Deykerhoff eervol ontslagen. Toekoe Djoeman (Oeman) nog in afwachtende houding versterkt de zes Mockims (zijn eigen gebied) gedacht.

Het *Alg. Hbld.* ontving het volgende telegram uit Batavia:

De operatiën op Atjeh hebben een aanvang genomen. De Regeering heeft openbaar gemaakt, dat aan generaal Deykerhoff ontslag is verleend. De generaal heeft passage naar Nederland op de „Conrad" besproken. De resident voor de Atjehsche zaken, K. F. H. van Langen, is tot tijdelijk gouverneur benoemd."

Dit zijn inderdaad zeer belangrijke berichten. Generaal Deykerhoff is dus van zijn positie als civiel en Militair gouverneur ontheven, waarin het duidelijkste bewijs is te zien, dat met de tot dusver gevorderde politiek ten eenen male is gebroken, nu het zwaard eenmaal uit de scheede is. Generaal Deykerhoff werd op 12 Januari 1892, als kolonel, benoemd tot gouverneur van Atjeh en onderhoorigheden. Ruim vier jaar heeft hij aan het hoofd van dat gewest gestaan, terwijl hij een jaar na zijn benoeming tot generaal-majoor werd bevorderd. Als zijn vermoedelijk opvolger werd vroeger reeds de van Lombok bekende generaal Swart genoemd, maar daaromtrent valt in de tegenwoordige omstandigheden niet meer te voorspellen. De „Conrad," waarop Generaal Deykerhoff passage heeft besproken, vertrekt 21 April van Batavia en den 2n Mei van Padang, alwaar de generaal vermoedelijk scheep zal gaan. Den 25n of 26n Mei kan de boot te Genua verwacht worden. De heer Van

FEUILLETON

Un Audiencia

(*fin*)

Alafin e ministro a caba di leza e papelnan, el a tira un bista ariba mi i a bati klok.

Un hende a drenta, e ministro a bisele den su orea un cos i unbez el a sali. Mi coerazon a coeminza bati di contentoe, cordando koe awor unbez lo mi ta ontvanger, i mas tantoe mi tabata sigura di esai, pasobra mi a mira e ministro scirbi purar algun cos ariba un papel. Pero com mi tabata spantar, ora un polis a drenta. Su excelencia a papia ketoe algun palabra koe n'ele i a sigi scirbi. E polis a bini awor cerca mi i a bisa mi di sigiele. Spantar mi a bai coe nele i na porta mi tabata coeminda su Excelencia, pero el a haci manera el no a ripara esai. Ora nos a jega abao na porta mi a puntra e polis na oenda nos lo bai i el a responde: „Esai lo bo mira. Mi a keda para, pero e polis a cohe mi diciendo: „No haci disorde, sino ...." i el a munstra mi un cadena chikitoe; mi a comprende pakiko esai mester sirbi i mi a bai coe ne sin papia ningun palabra.

Hende na caya a keda para mira mi, puntrando otro, kiko mi a haci. Na es ora un scool a caba i unbe tabatin un troepa di mucha cerca mi, gritando: „Ladron! Matador!" i hopi otro palabra mas ainda, koe mi no kier ripiti. Un di e muchanan di caya a bisa koe mi cara tabata munstra koe mi tabata un ladron, mi a corda di moeri di berguenza. Coe mi chapeau-claque mi a tapa mi cara. Ora mi a jega fiscalat nan a ristra mi sacoe i alafin nan a sera mi den un kamber chikitoe i scur.

Mi tabata desesperar. Mi a bai audiencia i ... polis a cohe mi. Pa tal fin mi a haci toer e trabao? Pa tal fin mi a fia un jas, sombre, chilet etc di un Señorita?

Kiko toer hende lo corda ariba mi? Com e señorita lo warda e panja! Le corda koe mi ta ladron.

Ah! e cordamentoe a haci mi comprende pakiko e ministro a larga sera mi; sigur el a ripara koe e panja no tabata di mi. I cordando mas leeuw mi tabata sigur koe mi a larga mi testimonionan den mi otro jas i koe mi a duna e ministro cualquier papel. Ma kiko lo ta scirbir aden? El tabata tantoe admira, ora el a leza e papelnan. I mi tabata asina loco di corda, koe e tabata contentoe di mi testimonionan. O, mi tabata disgraciado! Den mi desesperacion mi a primi e chapeau — claque ariba mi pechoe i e tabata habri, pero furioso mi a tirele afor.

Asina mi a keda sinta un mitar ora na cordamentoe tristoe, ora mi a tende porta habri.

Mi a spanta cordando koe lo mi haja un companjero, podiser un matador of un brigan, pero com contentoe mi tabata, ora mi a mira e polis drenta, koe a bisa mi, koe pa motiboe di muchoe circunstancia mi tabata serar innocente. El a felecita mi, bisando koe wagen di su Excelencia tabata warda mi na porta di prison pa hiba mi cerca e ministro, su excelencia mes kier a pidi mi pordon.

Tantoe desespera koe mi tabata promer tantoe contentoe mi tabata awor, mi por a braza e polis. Un momentoe despues mi tabata sinta den wagen magnifico di su excelencia, pero com mi tabata admira, ora el a keda para dilanti di cas, camina e wea di flor a cai ariba mi cabez.

Un criar a habri i a hiba mi den un kamber, i den mes kamber, na oenda mi a troca panja un dos ora promer. Un momentoe despues su excelencia i e señorita a drenta, E ministro tabatin mi testimonionan den su manoe.

„Señor," e dici, „pordona mi es koe mi a haci bo. Conform polis a sali coe bo mi a bai mi kas sigurar koe bo a horta mi jas, i e otro panja, pasobra mi a ripara unbez koe e bistir tabata di mi, Caba, e papelnan koe bo a doena mi tabata scirbir di mi mes, mi mester a korda maloe anto.

Pero ora mi a jega cas mi jioe a conta mi toer cos. Bo bondad mi a pagé coe castigoe. Pordona mi."

Algun momentoe mi no por a papia nada, pero alafin mi a bisa algun cos, mi mes no sabi ta kiko. Mi ta kere mi a bisa, koe mi tabata contentoe koe polis a cohe i sera, mi etc.

Coe un sonrisa ariba su cara e ministro dici: Mi a leza bo testimonionan, i toer kiko mi a tende di bo ta bon, p'esai bo ta bira ontvanger i ta haja un tractamentoe dos bez mas grandi. Ata bo papelnan.

Coe manoe temblando mi a toema nan. Mi a gradici e ministro i a corre bai cas. Desdi e dia toer kiko mi a coeminza a sali bon.

Disgracia a kita for di mi.

——o——

n is sinds 26 Aug. 1892 resident e Atjehsche zaken en in het bij- r voor de uitvoering der scheep- egeling. Hij is uitnemend bekend lles wat Atjeh betreft en maakte reeds verdienstelijk door studiën e taal der Atjehers.

Men bericht uit den Haag, dat het rtement van Marine, in geval van zakelijkheid, de uitzending voorbe- van het corps mariniers, ter ver- ng van de troepen. 600 man zijn oopig aangewezen om, zoo noodig, Indie te gaan.

Donderdag-morgen 9 April werd olgende geseind :

colonne-Stemfoort heeft de gemeen- met Biloel en Lam-Koenjit hersteld. ndervond heftigen tegenstand Gedood : in F. P. A. Geluk. Gewond : de 1e dj. J. H. Hockstein en de 1e luit. R. ldam. Voots zijn 25 minderen ge- f gewond. Generaal Vetter heeft bij l van het paard het sleutelbeen ge- n. De generaal blijft in Atjeh.

lonel Stemfoort (tot dusver mili- ommandant van Sumatra's West- is als aanvoerder eener colonne, s te verwachten was, uitgetrokken, n de eerste plaats de ingesloten n buiten de geconcentreerde linie tzetten. Biloel en Lamkoenjit, ten en van de linie, werden volgens het ram van 30 Maart omsingeld. Deze e operatie heeft, helaas, weer zware s gekost. De gesneuvelde, kapitein is P. A. Geluk, is met de eerste sup- ie van Padang te Atjeh aangeko- . Hij bereikte den leeftijd van 40 , werd op 23 Dec. 1879 tot 2n luite- t der inf. bij het O. I. leger benoemd bevorderd tot 1n luitenant op 3 Oc- r '84, tot kapitein 15 Maart 1894. was versierd met het ereteeken r belangrijke krijgsbedrijven en het ierskruis voor 15jarigen dienst. Ka- in Geluk laat eene weduwe achter 2 zoons, nog schoolknapen. Zijne gbejaarde moeder en een zuster wo- te Amsterdam.

rijdag daaropvolgende werd het vol- de telegram aan het *N. v. d. D.* ge- d .

Het ontzetten van de bezetting van Biloel itgevoerd. Daarbij sneuvelde een Eu- esch korporaal. Gewond werd de of- r van gezondheid 2e kl. P. E. Coster.

it dit telegram volgt, dat de operatie den vorigen Donderdag nog niet di- leidde tot het geheel vrij maken van bezetting van Biloel. Dit wordt be- pelijk als men weet, dat Biloel feitelijk een stelsel van verdedigingswerken taat met enkele hooger liggende blok- zen. Deze stelling Biloel-Zuid, zooals vroeger heette, is herhaaldelijk het eel geweest van ernstige gevechten, n het jaar 1877. Evenals de ove- sten werd de bezetting van Bi- len laatsten tijd — d. w. z. vóór 's afval— om de 14 dagen afge- bestond dan telkens uit een de- ent van het 3e bataljon infante- oor het nieuwe stelsel der zooge- semi-permanente posten, waar- k Biloel werd gerekend, een , dat voor korten tijd in voorbe- was, was de sterkte van Biloel op : 1 kapitein, 2 luits. der in- en één officier van gezondheid, bezetting van 75 man infante- vens artillerie.

ver Biloel, ongeveer 900 M. s, ligt het hooge gebergte, tjehers in het vorige jaar nog al versterkingen hadden opge- , waaruit zij door een dominee- ur de onzen veel nadeel toe- Op 6 Augustus 1895 werden erkingen echter door Toekoe Oemar) gesteund door onze veroverd, en geheel vernield. rden zij vervangen door een huizen, evenwijdig aan, doch enden afstand van het gebergte. te verklaren, dat thans eerst lex van versterkingen, dat Bi- geheel in onze macht is geko- e bezetting kon worden afge- is niet moeielijk te voorspellen, a Biloel, de post Anak Galoeng beurt zal komen, omdat men n 2 kanten, langs den weg Lam- ngeveer 1½ uur) en ook Zuide- Biloel, daarheen kan optrekken. ze operatie kan niet onwaar- k nog veel inspanning kosten, e landstreek, welke op de kaar- krah heet, altijd een brandpunt st van het verzet. Er staat ge- genover, dat Toekoe Oemar in urt, behoorende tot de XXII Moekim, niet juist zijn getrouwste aanhangers vindt. De ernstige tegenstand wacht onze troepen zeker in de VI Moekim, ten westen van de stelling, waar Oemar, blijkens de herhaalde berichten, zich geducht versterkt. Er is eigenlijk geen nieuws in den Atjeh-oorlog, en zoo zal de expeditie naar Lam Pisang, waar Oemar zijn hoofdkwartier heeft, in zekeren zin slechts een herhaling zijn van een vroegere. Men heeft althans het voordeel, dat de staf het terrein geheel kent. Zoo mag men dan ook met eenigen grond verwachten, dat Oemar's gebied van twee kanten zal worden bestookt: van Kota Radja uit rechtstreeks en door een omtrekkende beweging, waarvoor troepenafdeelingen naar de Kroeng Raba-baai aan de Westkust moeten worden vervoerd. Men dient daarbij vooral op te merken, dat er feitelijk slechts twee toegangswegen naar VI Moekim zijn aangewezen, naar deze leiden door steile kloven en kunnen door den vijand buitengewoon worden versterkt.

Maandag morgen ontving het *N. v. d. D.* het volgende telegram uit Batavia : *Biloel en Lamkoenjit geslecht. Twaalf minderen gewond.*

Indien wij dit telegram goed verstaan, dan is het van groot belang, omdat daarin een aanwijzing kan liggen van een nieuwe politiek. Zelfs wanneer men leest : „De bezetting van Biloel en Lamkoenjit is opgegeven (ingetrokken)" dan zou 't toch niet denkbaar is dat men weer binnen de geconcentreerde linie gaat retireeren en de vooruitgeschoven posten opgeeft. Een maatregel dus van zeer strekkende gevolgen en het begin van een nieuwe gedragslijn.

— Curieus is het zeker te vernemen, wat de fraaie vriendschapstactiek met Toekoe Oemar in Onze Oost ons gekost heeft. Naar wordt medegedeeld, zou aan Toekoe Oemar ruim f 100,000 's jaars zijn betaald. Dat maakt in 3 jaren f 300,000. Voeg daarbij f 25,000 batig saldo in de „Nisero" en f 100,000 in de „Hok Canton"-zaak, totaal volgens Bartjes f 425,000. Hierin zijn de geschenken en de vrije woning natuurlijk niet begrepen ! En evenmin de waarde der pl. m. 2000 Beaumontgeweren en der munitie, waarmede eerstdaags onze officieren en soldaten zullen worden doodgeschoten !

BUITENLAND

Rome.— De Paus heeft den Russischen prins Eugenius Romanowsky, hertog van Leuchtenberg, in gehoor ontvangen. De hertog was vergezeld van den Russischen gezant en bracht, na afloop der Pauselijke audientie, een bezoek aan den staatssecretaris kardinaal Rampolla.

— De H. Vader heeft ter gelegenheid van het hoogtij van Paschen door zijne aalmoezenarij aan de armen van Rome 13,000 aan behoeftige priesters en clerken 4000, en aan de gewezen ambtenaren en militairen van den Kerkelijken Staat 15,000 lire doen uitkeeren.

Italie.— De Italiaansche bladen schrijven ronduit over Crispi als een dief en oplichter. Dat markies Di Rudini bij zijn optreden de kas der geheime fondsen geheel ledig zou vinden, daaraan twijfelde hij niet na de in 1891 opgedane ondervinding; maar pijnlijker trof hem, dat ook andere staatsgelden waren verdwenen, zonder dat ze behoorlijk waren verantwoord.

Men zal zich herinneren, dat de weldadigheid, niet alleen van Italië maar van geheel Europa, gelden bijeenbracht voor de weduwen en weezen der slachtoffers van Aigues Mortes, voor de getroffenen door de aardbeving in Apulië, en dat de regeering ze in outvangst nam en zich met de verdeeling ervan belastte. Welnu de arme sukkels hebben niets of nagenoeg niets ontvangen.

Welk een geschetter ging er op, toen bij de zilveren bruiloft van het koningspaar gelden werden ingezameld voor de stichting van een huis voor de weezen van verongelukte werklieden. Ook dat geld is verdwenen.

Meer dan een millioen is aldus verdonkeremaand.

En niet alleen geld, doch ook gewichtige staatspapieren zijn ontvreemd. De Turineesche *Stampa* verzekert, dat in de laatste levensdagen van het kabinet-Crispi geheele kisten vol aktestukken uit de ministeries van binnen- en van buitenlandsche zaken zijn vervoerd; uit laatstgenoemd departement zelfs vier kisten van ontzaglijken omvang. Daarin hebben, naar men zegt, alle papieren gezeten, die betrekking hadden op den ongelukkigen veldtocht tegen Abyssinië. Blijkbaar staken alzoo hier knoeierijen achter, waarvoor men het daglicht vreesde.

De *Messaggero* vertelt, dat lange vingers in de kassen van alle ministeries gegrabbeld hebben; de kas voor liefdadige doeleinden in het ministerie van binnenlandsche zaken moest blijkens de boeken 160.000 lire bevatten; er was geen koperstuk in.

De *Secolo* verhaalt, dat baron Blanc, minister van buitenlandsche zaken onder Crispi, zich een tijdlang voor zijn genoegen te Castellamare ophield. Om die liefhebberij niet uit eigen beurs te moeten betalen, ontbood hij den gezant Antonelli, had een kort onderhoud met dezen en diende toen bij de Rekenkamer wegens zijne „ dienstreis" naar Castellamare eene nota van 14.000 lire in ! De Rekenkamer vond dat wat veel en bood aan, de helft te betalen, waarop de baron zeer inschikkelijk de 7000 lire opstreek. Zijne Excellentie had daarenboven de zuinige gewoonte, om de talrijke kabeltelegrammen, die hem bericht brachten over de bezittingen zijner familie op Cuba, als staatstelegrammen te doen boeken.

— De bladen bespreken de samenkomst van den Duitschen Keizer, op zijn reis in Italië met Z. Em. kardinaal San Felice. Bij zijn bezoek aan het klooster der Karthuizer monniken te Camaldoli schonk de Keizer den kardinaal zijn portret, en liet zich door de monniken onthalen op eierkoeken (wegens den vastentijd) en wijn. Den volgenden dag noodigde de Keizer den kardinaal uit tot een bezoek aan de Hohenzollern. Daar werd de kardinaal met vorstelijke eerebewijzen ontvangen; de Keizer verwelkomde zijn gast aan de valreep van de boot en geleidde hem naar het salon, waarop de Keizerin zich weldra verwijderde en haar gemaal twee uren achtereen met den prelaat in gesprek bleef. Dien namiddag bracht de gezant v. Bülow den kardinaal een exemplaar van 's Keizers bekende allegorische teekening. Volgens de *Osservatore* had de kardinaal, afscheid nemende, tot den Keizer gezegd: „ Ik hoop Uwe Majesteit in betere gewesten terug te zien, intusschen bid ik God dat Hij Uwe Majesteit de waarheid zóó toone als ik haar zie."

— Zondag 7 April waren de keizer en de keizerin op de Reede van Palermo de gasten van den commandant der *Sardegna*. Het Italiaansche eskader deed later de *Hohenzollern* uitgeleide. Toen de keizer de overwinning der Italiaansche bezetting van Kassala op de Derwischen vernam, zond hij gelukwenschen aan den prefect van Palermo en den bevelhebber van het eskader.

— De buitenlandsche bladen wijden uitvoerige beschouwingen aan het bezoek van prins Heinrich van Pruisen aan Paus Leo XIII. De meeste zien hierin eene soort eereboete. Men herinnert zich, dat bij een vroeger bezoek van den Duitschen keizer, toen deze met den Paus een gesprek onder vier oogen had, prins Heinrich plotseling ongevraagd binnentrad, zoodat keizer en Paus verstoord hun onderhoud staakten. Het was de jonge Bismarck, die den prins naar binnen duwde en den wachthebbenden Pauselijken kamerheer terzijde schoof, hem toesnauwend : „ Een Pruisisch prins wacht niet." De schuld lag toen minder aan prins Heinrich dan aan Herbert von Bismarck, en voor zoover hij mede schuld droeg, heeft de prins thans den Paus eerherstel ervoor gegeboden.

Ook het onderhoud, dat keizer Wilhelm en kardinaal San Felice te Napels hadden, gaat nog geregeld door de pen. Sommige bladen kramen er rechte dwaasheden over uit. "De keizer van Duitschland en het eerstvolgend conclave", plaatst de *Figaro* boven een verslag van die bijeenkomst.

De keizer, aldus vertelt de berichtgever, maakt zich zeer ongerust over den hoogen leeftijd van Leo XIII en ziet reeds naar diens opvolger uit, want de keizer hecht er vooral aan, dat de toekomstige Paus het huis van Savooie genegen is, om met al het gezag van het Vaticaan het drievoudig verbond te steunen en den weg aan Frankrijk te versperren. De keizer zou den kardinaal op den man af gevraagd hebben: "Als het conclave u na het overlijden van Leo XIII tot Paus benoemde, welke zou dan uwe houding zijn tegenover de Italiaansche regeering en hare bondgenooten?" Waarop de kardinaal antwoordde, dat hij de Italiaansche regeering zou erkennen en zich bij de voldongen feiten neerleggen. Daarop zou de keizer gezegd hebben: "De dag zal misschien eenmaal aanbreken, dat gij Paus zult zijn; ik hoop, dat uw denkbeelden dan nog dezelfde zullen zijn als heden".

't Is nauwelijks noodig te zeggen, dat dit verhaaltje een tastbaar verzinsel is. Keizer Wilhelm kan geenen invloed uitoefenen op de keuze van een Paus, zooals het berichtje wil doen vermoeden (hierdoor geeft het sterke verdenking, dat het alleen opgesteld is, om de anti-clericale politiek van den door het blad gehaten Bourgeois zwart te maken); en de kardinaal kan evenmin beloofd hebben eventueel Rome als hoofdstad van Italië te erkennen.

Een officieus telegram uit de Curiekringen te Rome logenstraft dit praatje dan ook reeds.

— De *Hohenzollern*, het jacht van keizer Wilhelm, is te Venetië aangekomen, gevolgd door de *Kaiserin Augusta* en tal van booten, waarop de verschillende autoriteiten. Alle schepen in het bassin „ Sint More" waren bevlagd en wisselden saluutschoten. De keizerlijke familie groette van het schip in dank voor de toejuichingen der menigte.

De koning, de koningin en de kroonprins, vergezeld van de heeren Di Rudini, Brin en Sermoneta, begaven zich daarna aan boord van de *Hohenzollern*. De koning en de keizerin, de koningin en de keizer omhelsden elkander tweemalen. Het bezoek duurde drie kwartier. De muziekkorpsen speelden het Duitsche volkslied.

De koning, de koningin en de kroonprins van Italië werden bij hun terugkeer naar het paleis luide toegejuicht.

— Volgens een bericht uit Massowah heeft de kolonne-Stefani op 2 April nabij Sobderat een ernstige neder laag toegebracht aan de derwischen, die 5000 (?) man sterk waren en wier verliezen zeer aanzienlijk zijn. De Italianen hebben 100 man aan dooden en gewonden verloren Tengevolge van deze overwinning (?) heeft Stefani de karavaan, die levensmiddelen naar Kassala had gebracht, gelegenheid gegeven om te vertrekken. (??)

—Kassala is door de Italianen moeten ontruimd worden. Ziedaar een zeer belangrijk bericht. Italië heeft op nieuw een vast punt in Afrika verloren, en de veldtocht, die door Engeland en Egypte ondernomen werd, verliest al zijn belang en al zijn reden van bestaan.

Frankrijk.—De regeerders der Fransche republiek zullen de wedrennen van Auteuil wel verwenschen. Daar, meer dan ooit, heeft zich het gevoelen der bevolking jegens hen lucht gegeven. President Faure met onverschilligheid bejegend, nauwelijks gegroet, ten slotte vervolgd met den kreet "Leve de Senaat !", en de ministers Bourgeois, Doumer, Mesureur en Ricard....uitgelachen. Ja, feitelijk uitgelachen.—En men weet, als men te Parijs met iemand den draak begint te steken....

Nu, het "zetelvaste" ministerie heeft dan ook, volgens de laatste berichten den aftocht geblazen. Welk een zucht van verlichting zal er door het heele land geslaakt zijn! Het heet dat de heer Méline met de vorming van een nieuw, gematigd, kabinet belast, den heer Hanoteaux als minister van B. Z. op het oog heeft.

— Te Parijs is een bond tegen het atheïsme opgericht. Als eerevoorzitter is Jules Simon opgetreden; voor-

zitter is de heer Desjardins, lid van het *Institut* en advocaat-generaal bij het hof van cassatie. Tot de bestuurders behooren o. a. de hoogleeraren Lyon-Caen en Léon de Rosny. Onder de leden vindt men mannen van allerlei richtingen en godsdienstige overtuigingen.

—Te Reims zijn de kerkelijke feesten ter herdenking van het zesde eeuwfeest van den doop van Clovis begonnen. Kardinaal Langénieux, de ziel van deze viering, was ongesteld en kon zelf niet de H. Mis opgedragen.

Afrika.— De moorsche zeeroovers van het Riff hebben weer van zich doen hooren.

De Engelsche feloek (een open schip met zeilen, zooals in de Middellandsche Zee gebruikt wordt) *San José* verliet 26 Maart Gibraltar met bestemming naar Tetuan. In den namiddag van den 28en, toen de *San José* bij windstilte op drie mijlen van de afrikaansche kust lag werd zij aangeklampt door zeeroovers, gewapend met geweren, sabels en messen. Zij dwongen de bemanning, uit zes koppen bestaande, de booten uit te zetten en het schip naar de kust te sleepen. Alles wat slechts eenige waarde had, werd geroofd, en ook een bedrag in geld van ongeveer 750 dollars; vervolgens werden de opvarenden twee aan twee vastgebonden en bij opbod verkocht voor 150 dollars het paar. Tot den volgenden middag werden zij zonder eten of drinken in de booten gelaten en ten slotte weer in vrijheid gesteld. Met de *San José* kwamen zij den 31 Maart te Gibraltar terug, geheel uitgeput ten gevolge van de doorgestane ontberingen.

Amerika. — Blijkens de gehouden partijstemmingen in de verschillende Staten der Unie zal de befaamde protectionist Mac Kinley denkelijk eerste candidaat der republikeinsche partij naar den zetel in het Witte Huis te Washington zijn.

ADVERTENTIES

Bekendmaking

De publieke verkoop van ZILVEREN en GOUDEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 1 Juli t/m 31 December 1893, onder N°. 5278 C t/m N°. 9381 C, zal plaats hebben op Donderdag den 14 Mei a. s. en volgende dagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, 7 Mei 1896.
De Voorzitter,
M. P. CURIEL.

ANUNCIO

Bendementoe di PREENDANAN koe tin placa fiá ariba nan na *Spaaren Beleenbank*, esta esnan for di 1 di Juli té 31 di December 1893 bao di N°. 5278 C tó N°. 9381 C lo toema lugá dia Juebes 14 Mei i dianan koe ta sigui.

Ta jama interesadonan di bin paga nan interes afin di evita nan bendementoe.

Curaçao, 7 di Mei 1896.
President,
M. P. CURIEL.